

«Treball amb dones i m'és igual si exerceixen la prostitució o fan de regidores»

ENTREVISTA. Lourdes Perramon Ã©s superiora general de la CongregaciÃ³ de Germanes Oblates del SantÃ:ssim Redemptor a Madrid. Va ser directora del Lloc de la Dona, a les Drassanes de Barcelona, els darrers anys dels 20 en quÃ" fou treballadora social al barri del Raval, com a experta en dones que exerceixen la prostituciÃ³.

Diplomada en Treball Social per la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona, té la Diplomatura Eclesiàstica en Teologia del Seminari de Barcelona i és llicenciada en Antropologia per la Universitat de Barcelona. Membre del moviment Hora3, creu que falta valentia política per assumir respostes vàlides davant la prostitució.

Ets filla de les Escodines. Com era i com valors actualment el barri?

-L'ambient d'ara no té res a veure amb el d'abans, tot i que tampoc no crec que fos molt diferent al de la resta de la ciutat. Era típicament de barri, on coneixes els veïns, les botigues i l'entorn; participaves de les festes... El travessava sovint perquè els meus avis, és a dir, els pares de la meua mare vivien a Santa Clara i els dissabtes sempre hi anàvem a dinar. Ara, ha canviat molt. El veig més *mort*, comercialment amb moltes persianes tancades. Pel que fa als veïns, es coneixen els de tota la vida, però ara hi ha molta gent nova, tant d'aquí com de fora, que ja no tenen relació ni vincle de barriada.

D'on neix el teu compromís cristià, dels teus pares, de la Seu?

-El vincle amb la parròquia de la Seu el tinc des de ben petita a través del pare i la mare. Van formar part del Consell Parroquial, del qual havien estat presidents, i la meua mare era la cap del nostre grup de joves en l'època de mossèn Jaume Franquesa, un bon rector. En aquella època hi havia de vicari Miquel Camprubí, tots dos eren de l'Opus i tenien una mirada teològica vinculada a l'obra. Però sempre he admirat que tots dos, tant en relació a la parròquia com sobretot amb el jovent, tenien una mirada més oberta i respectuosa, sobretot en privat. Per a mi fou una experiència interessant gràcies a aquest punt d'obertura.

Fotos: Ramon Fontdevila

Oblata

Què significa oblata?

-Ve d'oblació, que és entrega, donació o ofrena. Hi ha congregacions religioses, que a l'època en què va néixer la nostra, tenien persones com agregades que eren oblats de benedictins, etc. (a Montserrat encara n'hi ha). A la fundadora de la nostra congregació, li van donar un diploma dels missioners redemptoristes. De la seva relació ve que, en crear la nova congregació, agafi el nom jurídic d'Oblates del Santíssim Redemptor, vinculat a l'espiritualitat dels redemptoristes. Però li canvia el sentit: no és oblata "d'afiliada a" sinó de lliurament. El sentit és el d'una vida entregada.

Però, estrictament no ets una monja, oi?

-Pròpiament no ho som, tot i que col·loquialment ens ho diuen. La terminologia de monja estrictament pertany a la vida monàstica, que no és el nostre cas. Fem vida activa i la nostra congregació és apostòlica. Tot i així, la Gemma, quan era petita, sempre em deia la mongeta tendra.

Qui és la Gemma?

-La meva neboda i nova pubilla de Manresa 2014: Gemma Lorenzo Perramon. A la meua època, ser pubilla em semblava una cosa ridícula; ara potser més aviat és una possibilitat de conèixer Catalunya i diverses ciutats amb un to molt diferent, que vol dir que ha canviat bastant.

Tens d'altres parents religiosos?

-Havia conegut una germana del meu avi matern que era religiosa i un cosí de la meua mare que és capellà i va viure a l'Argentina durant molts anys. Cap dels dos no va tenir cap influència en la meua vocació.

Com estaven organitzats els grups d'Hora3?

-Hi havia un Secretariat de Zona. Manresa estava dins la BBS (Bages, Berguedà i Solsonès). Cada grup tenia un cap, que en el meu cas, era la meua mare, de manera que, en públic, sempre més l'he anomenat Conxita. En el primer camp de treball que es va fer a l'estiu, l'estructura consistia en què ens ajuntàvem uns grups de joves, cadascun en un poblet de la Vall de Cardós. Un dia anàvem a cuidar vaques i l'altre dia a tallar l'herba, tot plegat viscut des d'una dimensió creient, en comunitat i amb la finalitat de construir un món millor.

Aquesta experiència et marca definitivament?

-Sí, va ser com un punt de llum, que em va fer veure que no volia fer un projecte ambiciós, sola per la vida, sinó que vaig començar a veure clar que el comportament comunitari era molt important, i també l'esperit de servei i l'experiència de fe. Parlant amb una amiga, em va fer adonar que això és la vida religiosa. Aleshores estava sortint amb un noi i en una de les trobades internacionals de Taizé que havia tingut lloc a Barcelona anàvem a visitar llocs d'esperança, en aquest cas va ser un centre de menors que portava una congregació religiosa. En aquell moment de moltes incògnites, vaig fer un pacte amb el noi, en el sentit que abans d'avançar més en la relació, volia treure'm l'interrogant de sobre. Així doncs, busco la congregació i m'hi presento però després de les explicacions m'adono que no és el lloc on volia anar sinó que aquest era un tros més enllà. Era l'hora de dinar i em van convidar a fer-ho per després anar a conèixer els membres de l'altra comunitat. Quan vaig veure que m'acollien, que podia viure l'experiència amb la comunitat, i posem-hi la mà de Déu pel mig, vaig decidir quedar-m'hi. Així que vaig anar a parar a les oblates per una equivocació! Durant uns mesos hi vaig anar de dilluns al matí a divendres al vespre. Acabada la fase del discerniment, començo el procés propi de les congregacions religioses: Postulantat, noviciat, professió religiosa i vots l'octubre del 1990.

Com és l'organització d'una comunitat de germanes oblates?

-Un dels pilars fonamentals de la vida religiosa és la comunitat, que vol dir: tot en comú. Compartir un projecte, tot, també l'economia. Per exemple, durant els anys de treball social a Barcelona el meu sou no era nominal sinó de la comunitat. El nostre pressupost comprèn un fons i una comunicació compartida per atendre tant les necessitats personals dels membres de la Congregació com sobretot la projecció més social. La Congregació es nodreix del nostre esforç i d'ingressos directes per subvencions públiques i privades, pel servei que oferim.

Cases d'acollida i prostitució

D'on sorgeix la vostra congregació?

-El nostre fundador és Josep M. Benet Serra, un benedictí de Mataró. Amb la desamortització de Mendizábal se'n va a Itàlia i després a Austràlia com a missioner, on el fan Bisbe. Al cap d'uns anys s'instal·la a Madrid i li demanen atendre malalts a l'hospital de Sant Joan de Déu, a la sala especialitzada en malalties venèries, on comença a confessar dones amb malalties de transmissió sexual, per la seva vinculació amb la prostitució. A partir d'aquesta relació, comença un procés d'interpel·lació personal per veure què passa amb aquestes dones quan surten de l'hospital. Veu la necessitat de crear un asil, que seria com una casa d'acollida, perquè en sortir de l'hospital puguin tenir una oportunitat. Textualment declara: "Si todas las puertas se les cierran, yo les abriré una". Dóna suport al projecte, però busca una dona que porti el dia a dia. Es tracta d'Antònia

M. de Oviedo i Schönthal, suïssa de naixement, que parlava set idiomes i havia estat institutriu de famílies benestants. Amb la seva mare havien gestionat un pensionat, semblant a l'actual residència d'estudiants. Quan ve a treballar a Espanya ho fa com a institutriu de les filles de la reina Maria Cristina, en el seu segon casament. En viure amb la família real a palau, es coneixen amb el fundador Josep M que li fa la proposta. Ella s'ho replanteja i finalment accepta.

Com funciona aquesta primera casa d'acollida?

-Compren una casa a Ciempozuelos, a 30 km de Madrid. Un centre on inicialment compten amb religioses d'una congregació per oferir el servei, però no acaba de funcionar perquè elles es dediquen a l'ensenyament i aquestes noves dones no són el seu perfil. Al final intueixen que cal crear una resposta nova amb el projecte de nova congregació. L'any 1864 s'havia obert la casa i la congregació neix el 1870, després de sis anys d'experiència i rodatge. Tot i que Josep M. és benedictí decideix abraçar la branca redemptorista que ella coneix prou bé. Avui dia, el sentit de fons de redemptorista seria procés d'alliberament d'aquelles dones que no han tingut moltes oportunitats a la vida, s'han trobat jutjades per la societat més per una etiqueta que pel que són. És a dir, un projecte i una proposta pedagògica de creixement i maduresa personals, units a un procés espiritual, transcendent. Curiosament la formació que reben les dones és superior a la de l'època, tal com consta en molts documents que es conserven del que van ser els inicis i la dinàmica de funcionament. Es cuida la formació, els hàbits i els costums per entrar a servir a les cases, per poder tenir una alternativa, tanyit amb la religiositat de l'època, aleshores impossible de separar. Més endavant es prioritza l'entorn preventiu, amb centres amb atenció especialitzada per a adolescents, moltes filles de les prostitutes. Ara anem a l'entorn on es troben.

El teu primer contacte amb el món de la prostitució fou a Tarragona?

-No, allà vaig estar amb un grup de 10 o 12 noies. Compaginava els estudis en treball social amb el grup de noies dins del CRAE, on érem dues responsables del grup. L'altre portava els acompanyaments més individualitzats i els tràmits i jo estava pendent de les activitats més quotidianes, com al matí quan ens llevàvem i després conviure amb el grup. Era com un model familiar en què les dues havíem d'escoltar, asseure'ns i estar amb elles, acompanyar, tant el dia que el *nòvio* les planta com quan els fa mal el queixal, i tot plegat, amb criteris educatius. L'últim any a Tarragona, com a treball de final de carrera, faig un estudi monogràfic sobre la prostitució al Raval de Barcelona. Durant uns mesos vaig i vinc. Accedeixo a un grup de dones, els faig entrevistes fins que des de la congregació em proposen d'anar al Raval.

El Raval

Però, tries poder anar a treballar al Raval de Barcelona?

-No trio, ja que a les congregacions religioses no es funciona així. Fem tres vots: castedat, pobresa i obediència. Hi ha un discerniment compartit, amb les germanes que gestionen, coordinen i proposen l'organització en comunitats. Després d'estudiar a Tarragona em van proposar de viure i treballar a Barcelona. La idea m'encantava. En aparèixer més serveis socials en l'àmbit de la prevenció ens va semblar que havíem de prioritzar més l'atenció directa que no estava tant atesa. Així que passo de treballar en projectes amb menors a l'atenció directa a dones que exerceixen prostitució. També tenia l'al·licient de passar d'una estructura més *conventual* a una altra de comunitària amb quatre persones al barri del Raval, concretament en un pis del carrer de l'Hospital, que permetia viure en la comunitat un nou model de vida religiosa.

Quan hi arribes, ja funcionava el projecte?

-Sí, portaven uns anys en què s'havien dedicat a fer un procés d'immersió dins de la prostitució. Quan entren en contacte amb les dones per conèixer les seves necessitats no ateses, posen en funcionament algunes respostes formatives que eren algunes de les demandes de les dones, i

---

fan molt treball de carrer i de contacte en medi obert. Durant els dos anys següents aquesta va ser bàsicament la dinàmica, i al tercer any vam veure que el volum d'activitats i demandes no les podíem atendre només des del carrer, així que el 1996 vam decidir obrir un centre propi: el Lloc de la Dona, a l'avinguda de les Drassanes. El nom reflecteix el doble vessant de treball perquè les dones tinguin el seu lloc dins la societat i perquè puguin sentir-s'ho com a propi. En el meu cas, els primers anys hi estic com a treballadora social i després passo més al treball comunitari, i ho compagino amb la direcció del centre.

En què consistia aquest treball comunitari?

-Està molt bé que les dones puguin fer un procés, però també cal canviar l'entorn per avançar. Un gran problema és el tracte i el rebuig social que reben, fins i tot més que la pròpia situació de prostitució. Aquesta és la que és i algunes ho viuen d'una manera dramàtica i d'altres gens. Ho visqui com ho visqui, la societat la continua insultant i la considera persona no apta per a moltes coses, perquè la veu només amb una sola etiqueta. Nosaltres en el treball més individual sempre intentem veure la persona més enllà de l'activitat que fa. És a dir, treballa amb una dona i m'és igual si exerceix la prostitució o fa de regidora. Transmetre aquest missatge cap enfora és una part molt important d'aquest treball comunitari.

M'ho pots explicar una mica més?

-És un tema que incomoda. Acabes tenint la sensació en molts moments que políticament diguis el que diguis mai no l'encertaràs. És un tema polèmic, complex i divers; i el que he vist en la relació amb els diferents partits polítics, és que els acaba pesant més la ideologia que la realitat. Acabem topant. Però tant dolent és un discurs abolicionista radical com un de legalista radical. Tant l'un com l'altre deixen fora una part de la realitat. La majoria de partits polítics estan bastant descol·locats i tenen més aviat la certesa de perdre vots. El cert és que si et relaciones amb prostitució, reps segur, pels estereotips. La diferència és que nosaltres ja hi comptem! Sempre parlo de dones que exerceixen la prostitució, i no de prostitutes o putes (per mostrar que és una activitat de la seva vida). Una dona amb la qual tenia més relació em va dir: "No sé que és pitjor, que et diguin puta o que et diguin monja". Una vegada estàvem juntes en una discoteca i em va comentar: "La gent poc es pensa que una puta i una monja estem ballant juntes". Però el fet és que érem dues dones passant-ho bé i ja està".

Com viuen les dones l'exercici de la prostitució?

-Hi ha una part de les dones que viuen una contradicció absoluta i se senten fatal. En canvi, n'hi ha d'altres que ho viuen com si interpretessin un paper. Hi troben al·licients econòmics alts que en un altre tipus de feina no obtindrien, i fins i tot tenen més llibertat i autonomia, flexibilitat horària, capacitat de decisió. Per tant, assimilen la prostitució com una feina i el que volen és poder-la exercir amb millors condicions. Dins dels dos extrems, que no deixen de ser minoritaris, hi ha el gran grup de dones que ni ho viuen tan malament ni ho volen com una feina. És la millor opció que tenen en aquests moments, molt vinculada a una qüestió econòmica, possibilitats reals, papers, immigració, recursos... I el que voldrien és poder-ho fer sense el rebuig social i amb seguretat pel que fa als espais i salut, però també voldrien poder deixar-ho quan vulguin o tenir millors opcions. Potser també voldrien no haver-hi hagut d'arribar... És molt complicat!

Com veus la prostitució del futur, cal regular-la com a treball?

-Hi ha un grup de dones que en una fase puntual de la seva vida o com a perspectiva de futur ho voldrien viure així, i els donaria uns drets i un reconeixement que fins ara no existeixen. Però també cal una millor oferta social, amb recursos i protecció, que no s'hagués de trobar que la prostitució és l'única opció. I, per tant, evitar aquest grup que ho viu tan malament perquè estan molt forçades. I finalment cal una societat que pugui entendre canvis en el concepte de sexualitat. Ara acaba sent una opció perquè hi ha una oferta i una demanda real. Podem ser hipòcrites, però aquesta és una de les formes en què es viu la sexualitat avui.

Tràfic de persones

Com està el tema del tràfic il·legal d'immigrants i el del tràfic de blanques?

-Tots dos estan tipificats com a delictes. El primer és un delictes contra la llei d'estrangeria, però normalment hi ha un component important de llibertat. Els immigrants de països subdesenvolupats legalment no tenen gairebé cap possibilitat d'utilitzar la llei d'estrangeria per entrar en els països del primer món i portar a terme un projecte personal de millora. I si intenten passar com a turistes, fàcilment els deporten. Aleshores es vinculen a un grup organitzat de tràfic que els fa pagar un preu a canvi de les garanties de poder entrar al nou país sense perill de ser retornats al seu, a través d'una oferta falsa de treball o d'un bitllet d'anada i tornada. Hi ha un acord comercial, però es considera un delictes de tràfic que va en contra la llei d'estrangeria. En canvi el tràfic de blanques és un delictes contra els drets humans que passa per l'explotació de la persona. Hi ha components d'engany, coacció, violència. El tràfic amb éssers humans pot estar vinculat a l'explotació laboral, mendicitat, tràfic d'òrgans, servei domèstic, matrimonis forçats i explotació sexual. S'han creat unitats especials d'investigació dels Mossos d'Esquadra i Policia Nacional perquè hi ha més voluntat de controlar-ho, però qui està al darrere del delictes també intenta buscar unes vies de fer-ho per tal que no sigui tan evident. És molt complicat com intervenir perquè el que regulen les normatives com a drets d'aquestes persones com a víctimes, normalment no està en sintonia amb les necessitats de les víctimes reals. A vegades, les mateixes persones amb uns perfils claríssims de víctimes no en són conscients, perquè tenen una altra visió de les coses, saben a què s'exposaven i ho accepten perquè els sembla normal i no saben que és un delictes. Les normatives estan més vinculades en la persecució del delictes que en la protecció de la víctima. Fins ara, la identificació legal de víctima de tràfic --que dona dret a la protecció, al permís de residència, la cobertura sanitària...-- només la poden fer els cossos de seguretat, i normalment la vinculen a les proves del delictes. La gran majoria de dones, amb deutes pendents, no volen entrar en el circuit legal. És un delictes nou que necessita temps per veure com s'hi ha de respondre, però també més pressupost i escoltar molt la realitat.

Com és el teu càrrec de superiora general de la Congregació a Madrid?

-És més de gestió que no pas d'intervenció directa. Si fins ara estava molt vinculada a un projecte d'atenció directa a dones que exerceixen prostitució, amb una projecció social, ara és un càrrec de treball intern i de suport als membres de la institució i tasques de representativitat oficial. Cada 6 anys tenim un capítol general, al qual assisteixen representants que s'escullen per procediments d'elecció i votació. Es reuneixen durant uns dies i elaboren un pla amb línies orientatives i estratègiques per als 6 anys següents. Després es veu qui ho pot liderar i un cop hi ha el contingut s'escull un grup de 5 persones. Per tant, és un servei per a 6 anys, i tot i que jurídicament podria seguir durant 6 anys més, sóc partidària de la renovació de les persones, perquè aquest sistema de definició de prioritats ja dona la continuïtat que la realitat necessita.

El Perfil

Lourdes Perramon Bacardit neix a Manresa l'11 de desembre de 1966. Filla d'Agustí Perramon Prunés, administratiu de la destil·leria Selga, responsable de vendes de Framun, expresident de l'associació de veïns de les Escodines i medalla de la ciutat 2007, pels anys de dedicació al treball veïnal. La seva mare, Conxita Bacardit, també havia treballat a la destil·leria i més endavant als calçats Daina. Té dos germans: la Montse i el Jaume. Estudia amb les Vedrunes del Sagrat Cor al col·legi dels Infants i després passa a la Parada, on fa fins a vuitè de Bàsica. Va aprendre a ballar sardanes a la colla sardanista de l'Agrupació Cultural del Bages i va formar part de la coral L'Aliret, a la plaça de Valldaura. També va ser estudiant del Conservatori de Música de Manresa. Va estudiar a l'institut Lluís de Peguera i en acabar el COU passa a fer el noviciat a Madrid. Estudia Treball Social a la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona, la Diplomatura Eclesiàstica en Teologia al Seminari de Barcelona i Antropologia a la Universitat de Barcelona, on coneix entre d'altres el professor Delgado, que la relaciona amb la feina a través dels tallers de prostitució, dins les qüestions d'espai públic. Participa en diversos cursos especialitzats sobre la diversitat religiosa i

la immigració, així com en congressos sobre prostitució i tràfic de persones.

De jove, mentre estudiava també treballava els dissabtes i durant les vacances als calçats Peñarroya, que regentava el seu oncle Jaume Bacardit. Participa des de la infància en la catequesi de la Seu, on estava vinculada la família. Els espais de compartir i pregària a catequesi i confirmació la van il·lusionant fins al punt de continuar en aquesta línia com a grup a Hora3, moviment que passa a ser un referent pedagògic molt vàlid, amb materials de treball per als grups entorn dels quatre pilars del moviment: l'amistat, la fe, el país i l'església. N'obté una bona integració, una maduresa personal i un compromís eclesial i social. L'estiu de 1986, tot just havia acabat el COU a l'institut Lluís de Peguera, participa en un camp de treball organitzat pel moviment Hora3 i comencen els seus dubtes, amb un important component comunitari, de solidaritat i de fe.

El 1987 entra al Noviciat i l'octubre del 1990 fa els vots com a oblata. Passa a la comunitat que la congregació religiosa té a Tarragona i estudia tres anys de Treball Social a la URV. Aleshores la destinen al barri del Raval de Barcelona, on s'està 20 anys. Hi treballa com a treballadora social i després com a treballadora comunitària, així com en la direcció del centre del Lloc de la Dona, a les Drassanes. Ara porta un any a Madrid on "sobre el paper" i seguint la terminologia jurídica del dret canònic, exerceix de superiora general de la congregació religiosa de les Oblates del Santíssim Redemptor, però en la vida real i quotidiana és la Lourdes.